

ČASOPIS PEDAGOGIKA

PŘIPRAVUJE MONOTEMATICKÉ ČÍSLO PRO ROK 2027 NA TÉMA „UČITEL V OSIDLECH SOUČASNÝCH ZMĚN“

Témata reformy školy, inovací a změn ve vzdělávání se na stránkách *Pedagogiky*, a stejně tak i v širší české pedagogické diskusi, objevují v posledním třicetiletí poměrně často. Současně s tím však citelně chybí hlubší odborná analýza logických důsledků těchto proměn na úrovni samotných škol a učitelů. Připomeňme např. celkovou proměnu žákovské populace, vyšší heterogenitu žákovských skupin, konkurenci informačních technologií, snahu o společné vzdělávání, opakované zásahy do obsahu výuky, tlak na kompetenční vzdělávání.

Uvedené i další změny a požadavky ve svých důsledcích zasahují především učitele a zvyšují nároky na jejich práci. Přitom nejde na straně učitelů vždy jen o příznivě vnímané intervence s pouze pozitivními efekty pro školu a žáka. Na školu a zejména na učitele jako konečného a klíčového realizátora všech proměn ve školním vyučování dopadá tlak až příliš reálně nejen z decizní sféry, ale také např. z oblasti neziskových organizací nebo ze strany (rodičovské) veřejnosti. Jak se učitelé s těmito změnami a intervencemi vypořádávají? Může učitel tlak všech změn a různorodých zájmů zvládat? Může být pod neustálým vnějším tlakem a opakovaných regulacích škola ještě stále autentickým subjektem a učitel svobodně tvořivým profesionálem? V uvedených souvislostech si můžeme klást i řadu dalších otázek, na které budeme čekat odpovědi v podobě příspěvků do monotematického čísla časopisu *Pedagogika*, například:

- Jak se změnily strategie řízení škol a vedení lidí ve školách pod vlivem stálých změn?
- Odpovídají současně vytvářené podmínky pro práci učitele zvyšujícím se nárokům?
- Jak se změnily nároky na práci učitele v posledním deseti-, dvaceti- nebo třicetiletí?
- Lze problémy a profesní neúspěchy učitelů svádět jen na jejich „nedostatečnou pregraduální přípravu“?
- Jaké lze očekávat přínosy a jaká rizika umělé inteligence pro práci učitelů?
- Jaký vliv mají hospodářské ohledy a ekonomické zájmy na školství a vzdělanost?
- Umíme systémově, v dostatečné míře a frekvenci zjišťovat (proměňující se) profesní problémy učitelů a měnit se nároky na jejich práci?

Cílem editorského týmu tohoto čísla je vytvořit prostor odborným pohledům a zjištěním o současné realitě dopadů změn, reforem a inovací na každodenní práci učitele a školy.

Uvítáme:

- Teoretické studie k nastíněnému tématu, které by otevřely klíčovou otázku nutnosti a možnosti realizace změn ve školství.
- Přehledové studie, které mohou systémově prokázat změny profesních nároků na učitele v posledním třicetiletí.
- Studie výzkumné, které se zaměřují na současné profesní nároky, možnosti a realitu práce učitele (zkoumání profesní zátěže, učitelského vyhoření, podmínek práce učitele aj.).
- Studie metodologicky zaměřené, které by sledovaly současné možnosti diagnostiky témat učitelské profese a učitelské zátěže.
- Diskusní příspěvky k uvedenému tématu.

Velmi cenné budou studie zaměřené komparativně, které by např. uvedenou problematiku porovnávaly s jinými školskými systémy. Příspěvky by se také mohly v replikovaném či longitudinálním smyslu opírat o již existující pedeutologická šetření z minulosti při porovnávání profesních nároků a zátěže učitele v různých časových odstupech.

Časový plán přípravy monotematického čísla:

- **Do 30. 4. 2026** zasílejte **abstrakty** v rozsahu max. 2 stran (3 600 znaků) na adresu pedagogika@pedf.cuni.cz s poznámkou „Monočíslo 2027“. V abstraktu, prosím, uveďte: autora (autory) a název příspěvku, jeho typ (historická, teoretická, přehledová, metodologická, výzkumná studie), předpokládaný rozsah, cíl a obsah.
- **Do 30. 5. 2026** budou abstrakty posouzeny a autoři obdrží vyrozumění o dalším postupu.
- **Do 31. 12. 2026** budou odevzdány definitivní podoby studií/textů vycházející z akceptovaných abstraktů. Následně studie projdou standardním recenzním řízením.

Garanty monotematického čísla budou Petr Urbánek, Andrea Rozkvcová a Zdeněk Beneš.